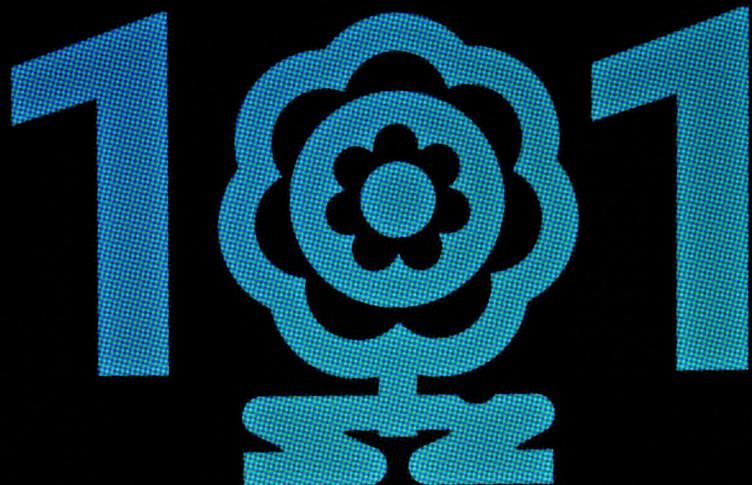

100+1

Neděla
3. 9. 2023

4/4

galavečerných faux pas

Pšeničky
stoprvého
ročníka

Kloaka

Písat' posledný úvodník vo festivalových novinách je tá najhoršia a najsmutnejšia vec, ktorá sa vám môže v redakcii stať. Znamená to, že sa niečo končí. Niečo, na čo sa celý rok tešíte a ked' to príde, vlastne si, ako sa hovorí, nestihnete ani prdnúť. A už je to fuč.

Prítomný okamih je mnohými odborníkmi popisovaný ako moment, kedy je človek napľo vtiahnutý do aktivity, ktorá práve prebieha. To by vysvetlovalo napríklad Miklósovo takmer polhodinové „ešte v krátkosti jednu vec“. Molnárov dobrý pocit z výberu kraťasov či verejné predbežné prezradenie víťaza inej kategórie. Vďaka vám všetkým sa však prítomné okamihy za niekoľko dní stali príbehmi, ktoré si budeme môcť sprítomňovať v časoch nežatvy, a to je najváč.

Nový začiatok, ktorý naznačuje 101. ročník, sa ukazuje ako renesančný. Na Žatvu sa opäť dá postúpiť aj z iných ako tradičných festivalov (welcome back Akademický Prešov). Taktiež účinkujúce súbory, poväčšine, ostali na celý čas, vďaka čomu ste a sme sa mohli s novými spoznáť a so starými bardami streškať a pospomínať. Legendárneho DJ-a Trička v stane nemenej kvalitne vystriedal Matej Matejka, ktorý každý večer púšťal hity bombové. Preto by som ho rád takto verejne pasoval titulom DJ Tielko. Už chýba len tá fajčiarska Lýra, ale nemôžeme mať predsa všetko hned.

Či už je to prvá, päťdesiata, šesťdesiata deviata, stá alebo stoprvá Žatva, všetky majú žiaľ spoločné to, že sa skončili. Ale majú spoločné aj to, že každá jedna bola iná a osobitá a hlavne, že na ňu nadviaže ďalšia. Vo všetkej dobrej vôli lepšia, ako tá predošlá a potenciálne plnšia ako tá nasledujúca. Prítomnosť lieči.

Bona fortuna, Žatvička naša!

Pac a pusu o rok.

FELĎO

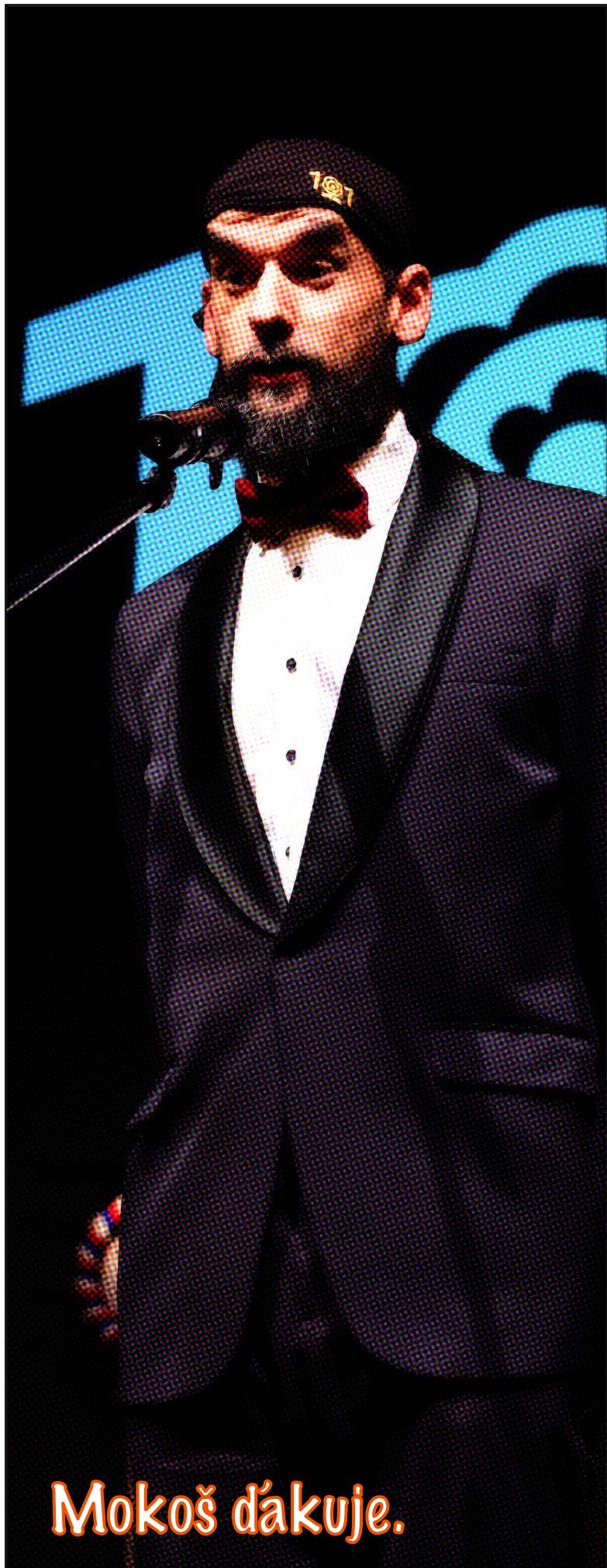
MOLNÁR

How you doin'?

Foto: M. Lašut

Tlačovkou písťa

Mokoš dákaje.

Foto: M. Lešť

Mojmír Procházka

Mojmír Procházka, vlastným menom Miopace Passeggio, je už tretí rok tvárou nášho najmilšieho festivalu festivalov. Nenávidený a zároveň milovaný žatevny influencer si popri kričaní na ľudí a pýtaní sa angažovaných otázok našiel pári minút na rozhovor, ktorý si vôbec, ale že vôbec nevypýtal v livestreame s našou šéfredaktorkou.

Kto je Mojmír Procházka a čo tu robí?

(smiech) Za mňa hovorí moja robota. (smiech)

Túto tvoju robotu tu môžeme vidieť už nejaký ten piatok.

Ale mám prestávky mimo Žatvy. (smiech) Budeš dávať do zátvorky "smiech, smiech"?

Veľa smiechu. (smiech) Ako si sa dostal k takejto lukratívnej práci?

(smiech) Pred troma rokmi ma oslovil Matej Moško, že by chcel niekoho, kto by bol tvárou festivalu, resp. festivalový influencer na sociálnych sieťach, ktorý by previedol divadelníkov a divákov festivalom a programom. A vyhodnotili, že by som sa na to mohol hodit. Nemali sme vymyslenú tú postavu, ale hľadali sme inšpiráciu v moderátoroch, ktorí majú fantastickú energiu. Povedali sme si, že to skúsim a tak nejak nás to baví. Zatial.

Lebo v podstate ty to ani nehráš. Si to ty.

Smiech, smiech, smiech.

Málo ľudí vie, že ty si posledný držiteľ ceny za tvorivý čin roka z roku 2016.

Áno, Pojednávanie vo veci Genesis. Dúfam ale, že sa nikto nedozvie, že som bol súčasťou tuším jedenáščlenného kolektívu a moja tvár sa ani neobjavila pred divákmi počas predstavenia. (smiech)

To bola tvoja prvá skúsenosť so Žatvou?

Áno a môžem povedať, že bohužiaľ to bola veľmi neskorá prvá skúsenosť. Ja som začal s divadlom veľmi neskoro. Ako decko som bol na šport a potom som zrazu zistil, že ma baví predvádzat' sa a že v divadle sa táto potreba môže spojiť aj s nejakým zmyslom. Nízke potreby dostali napapať (smiech). Chodil som do Bieleho divadla, ktoré bolo v tom čase vedené tak, že sme boli uzavorení do seba a boli tam určité elementy, ktoré nám rozprávali, ako to robíme najlepšie na svete. Ja som bol veľmi hladný po nejakom raste a inšpirácii a za tými zatvorenými dverami, kde sa príliš nevetralo, sa mi toho nedostalo. A potom ma ako takmer dvadsaťročného prijali na konzervatórium. V roku 2016 som bol myslím, v štvrtom ročníku konzervatória, to som mal dvadsaťdeväť. Vtedy som sa späťne nahneval na elementy v Bielem divadle, ktoré nám zatvárali dvere pred tým, čo sa tu deje, pred ľuďmi, inšpiráciu a komunitou.

A ešte medzi rokmi 2016 a 2021, kedy si začal robiť tohto influencera, si bol dokonca aj vo festníku Scénickej Žatvy.

Áno, áno, áno, áno. To som si veľmi užíval písť tieto drísty a robiť takéto rozhovory. (smiech, smiech)

Minulý rok sa ti podaril jeden veľký skvost, a to rozhovor s Janou Ol'hou. Tento rok sa ti to žiaľ už nepodarilo prekonáť. Si sklamaný?

Minulý rok som začal s replikou: ležím si tu na Národnom cintoríne vedľa ďalších osobností slovenskej kultúry, a vysmial som sa im, že oni sa nedozíli stého ročníka. To som mal pocítiť, že už nepreštím. No a potom tá Jana Ol'hou, to je niečo také, nad čím sa asi nemá rozmýšľať. Keby sa chcel človek stále porovnávať a stále chcel dosahovať nejakú kvalitu, tak by sa iba zviazať. Treba slobodu a tá to prinesie. Ked' sa človek vie venovať tomu, čo sa dá robiť teraz a nerozmýšľa, či to bude lepšie, ako to predtým, vtedy sa dá si to užiť.

Minulý rok som počul krásnu myšlienku od Roba Mankoveckého, taká smutno-peknú, ktorá pre mňa trošku súvisí so strnulosťou a veľkou snahou verzus s uvoľnenosťou. A sice, že rozdiel medzi amatérom a profesionálom je ten, že amatér, ked' zahrá zlé predstavenie, je z toho strašne smutný a rozoberá to do večera, do noci a nesie si to so sebou aj dlhšie. No, a profesionál, tak ten si to zlé predstavenie s úsmevom odohrá, že však čo, dnes to nejde. Po predstavení si dá panáka alebo zavrie za sebou dvere, odíde a nerieši to. A to je, myslím si, to, čo pomáha človeku tvoriť a fungovať hravo v tom, no, nechcem povedať umení. Nechcem sa spájať s týmto slovom nasilu. (smiech) Pravidelne čelím nejakým tvorivým krízam a myslím si, že porovnávať sa s čímkolvek, aj keď sám so sebou, to môže veľmi skomplikovať človeku život. Počul som, že Peter Marcin dostáva spätnú väzbu a že ju aj odráža. Ked' mi niekto hovorí, že príliš sa tým zaoberáš, tak rozmýšľam, že aj tá Eva Máziková by mohla nejakú spätnú väzbu počúvať. A vlastne možno nie, možno sú ľudia vďační práve za to, že je divoká ako rieka. Tak som si obtrel hubu, no... (smiech)

Čo by si odkázal svojim hejterom?

Len nech to robia, nech demokraticky dávajú najavo nespokojnosť s mojou prácou. Minule mi niekto púšťal nejaký fantastický album Kontrafaktu, s ktorým som sa nikdy nevedel stotožniť a bol tam niekomu adresovaný hnev. A oni fantasticky pracujú s tým, že hejterom niečo odkazujú a sú pre nich hnacím motorom. Ale keď som počúval ten album, tak som rozmýšľal, že ja sa s tým neviem stotožniť – na koho sa hneváme? Na koho sa mám s tým Kontrafaktom hnevávať? Ja som taky, že skôr závidím. Takže ja sa na nich nehnevám. Ked' sa im to nepáči, tak v podstate ma to mrzí, ale asi s tým nič neurobím.

A čo by si odkázal Scénickej žatve v jej novom, čerstvo začatom storočí?

Ďalších päť storočí. Len dúfam, že nie pod Maďarmi. Nieže by som mal niečo proti Miklósovi. To je taká moja všeobecná fobia proti Maďarom vždy, keď som na území Žilinského kraja.

Foto: Š. Janečo

Deti medzi krovomí mrežami

Pôdorys jazvy

Divácia vstúpia zo svetla do pološera a po vstupe sekundo trvá, kým zistia, že idú vedľa účinkujúcich. Pred tým, ako sa dostanú do priestoru, sa vynoria blízko nich tváre. Ale kým by zistili, kto je to, kol'ko ich je, ako vyzerajú, už sa posúvajú ďalej, už miňajú siluety a tváre, a zostáva len záblesk ľudských postáv. Už zostane len matná spomienka, dojem, obraz, ktorý je ľahko opísateľný, pocit, že niečo sa stalo. .. ale ako to pomenovať?

Inscenácia Nuly a jednotky Divadelného súboru Trma-vrma z Popradu chce upozorniť na nebezpečenstvo, ktoré funguje veľmi podobne ako tento začiatok efekt. Niečo sa stane, rýchlo a náhle, ale kým si uvedomujeme, čo to presne bolo, tak už je neskoro a nesieme následky, už nás pohltí ten fatálny proces odpútaný jedným omylom, chybým krokom, neprípravenosťou na situáciu. Situácia prefrí vedľa nás a zostane len zmätok a chaos z problému, ktorý bol spôsobený nebadane a uvedomili sme si to neskoro. Zostane chaos, vírenie naokolo a zmätok v hlave.

Pravdepodobne aj preto zvolil súbor cestu vyrozprávania sledu udalostí spôsobom, ktorý skôr chce uchopiť mechanizmus, než ten ľudský element, snaží sa na problém sa pozrieť zvonka, ponúknut' skôr zoznam a všeobecný stav, než súkromnú zraniteľnosť. Nuly a jednotky evokujú princíp binárnej opozície, v ktorej sa všetko dá popísat' dvoma znakmi 0 a 1. Vďaka nemu mohlo vzniknúť programovanie, počítačový jazyk, digitálny vesmír, virtuálny kozmos. Nula a jednotka pri tom funguje aj ako symbol, pomenovanie hodnoty dajme tomu človeka. Nie je jedno, či si nulou alebo jednotkou a je to veľmi krehký proces – kým sa staneš v očiach spoločnosti, ostatných, ale najmä seba.

Predstavenie je veľmi apelatívne a jednoznačne chce upozorniť na nebezpečenstvá virtuálneho priestoru, na dôsledky šikany a vylúčenosť. Po offline samote hlavného hrdinu, ktorý sa neúspešne snaží niekom patriť, vyzerá byť lákavým riešením online útecha. Prílišná dôvera a naivita však vyústí do zlého rozhodnutia, do chyby, ktorá sa stane osudovou a duševné jazvy získané od ostatných sa premenia na fyzické rany, na sebabiliagovanie, na sebaohrozovanie. Obet' sa vydá na cestu, z ktorej je veľmi ťažký návrat, a zvládnut' to sama skoro naisto nedokáže, ale keďže základným problémom je jej osamelosť a zúfalstvo, tak ie veľmi malá šanca na získanie a prijatie vonkajšej pomoci.

Predstavenie skôr vymenúva, než by sa posunulo do ozajstnej hľbky, skôr zmapuje povrch, než by ponúkalo viac vrstvový obraz, skôr káže a moralizuje, než by vytváralo citlivé a jemné ľudské situácie. Namiesto budovy je pôdorys. Namiesto príbehu vznikne vzorec. Namiesto osobitého vidíme typické. Namiesto vzťahov sa stanú udalosti mechanizmom.

Autorské gesto je viac formálne, nenabáda vycítiť, poskladať a rozmýšľať, ale všetko ponúka hotové: preexpovoné emócie, vyhrané tvrdenia, zjednodušujúci pohľad, hysterický výkrik, že niečo je zlé, ale bez vynaliezavého zobrazenia pravej podstaty, bez toho, aby divák dostał šancu sám vyhodnotiť stav vecí a sám dospel k nejakej konklúzii. Inscenačný tvar sa stane z agresívneho apelu monotónnym gestom, sugerovaním konštatovania, že je problém, a nie zvedavým a detailným pátraním po príčinách. Neudeje sa rozplietanie zložitosti situácie, ponuka záhady a tajomstva, pýtanie sa, ako vzniká pocit zúfalstva, bezvýchodiskovosti a ako sa strácame. Predstavenie tvrdí, že každý máme vlastné rany a treba o tom hovoriť. Ale nabádanie na ten dialóg sa deje akoby ex katedra, skôr cez oznamovanie výsledkov, než cez spoločné rozmýšľanie.

Miklós Forgács

VEDELI STE, Ž

Býť pripojený je dnes už štandard, herecký súbor nám však pripomína, že nesmieme tráviť každú volnú minútu online. Počas inscenačného procesu sami pochopili nebezpečenstvo a návykovosť internetových dimenzií a snažia sa aktívne obmedziť svoj "screentime". Majú nepríjemné skúsenosti a aj o nich sa snažili v inscenácii hovoriť. Je pre nich dôležité viesť dialóg, ale nechcú ho viesť sami. Nevnímajú "dospeláka" ako narušiteľa, nepýtajú sa: prečo nám o tom rozprávaš, keď ani nevieš, čo je Tiktok. Dôležité sú všetky pohľady, spoločná diskusia. Tínedžeri poznajú siete inak ako dospelí a dospelí ich zase inak vnímajú. So spoločnou pomocou vedia vytvoriť manuál, ako sa na internete pohybovať bez strachu a bezpečne. A to aj majú v pláne. Už teraz občas hrajú pre školy – je fascinujúce sledovať mladého človeka vzdelávať rovesníkov či mladších, v niečom je to skvelá výmena.

Na záver predstavenia si herci nakreslia na líca čierne ceruzkou čiary. Ako študentka dramaturgie, samozrejme, viem, čo je metafora. Ako aktívna mentálna päťdesiatnička však netuším, či sa daná metafora spája s akýmisi trendmi. Spýtala som sa teda našich hercov, či ide o "tiktokový challenge". Ked' sa na mne dosmiali, dozvedela sa, že to žiadny trend nie je a je to myslené čisto literárne a umelecky. Ja som si zase v duchu povedala, že už nikdy v miestnosti plnej pubertiakov nepoužijem spojenie "tiktoková challenge".

A tak, aby som sa cítila lepšie, pýtam sa Miklósa Forgácsa:

Dilemma: Vieš čo je to Tiktok?

Miklós: Viem, čo to je tiktok. Ale ináč neviem. Je to kóan globalizácie. Vieš čo je kóan?

Dilemma: Viem, čo to je kóan.
Ale ináč neviem. Podľa mňa je to
tiktok zen buddhizmu.

Dilemma

Foto: J. Jančo

Sporočiteľ Júlia vrtiaci sa na zemi

WHAT WILL BECOME OF THIS?

MénTrga

★ MénTrga, Glej Theatre, L'ubl'aná

Z pramatky všetko prichádza, k pramatke sa všetko vracia

V začiatku je koniec. V konci začiatok. Kolobeh pôrodu a smrti alebo skôr kolobeh sexu a malých smrťí. Veľkých udalostí na pozadí osobných dejín. Veľkých dejín vtlačených do osudu jednotlivca. Cyklus. Opakovanie sa. Jedno skončí, aby sa z toho istého mohlo začať iné alebo to isté. V taktomto kolobehu a prúde asociácií, zdanivo voľne radených obrazov, sa odvíja inscenácia hostujúceho slovinského zoskupenia MénTrga *What will become of this?*

Skupina siedmich performerov vytvára čosi ako pohybový statement o násilí či bolesti, ktoré sa večne opakujú, rodia a možno neskončia. Sú zapísané príliš hlboko v človeku, v ľudstve a sú v pamäti našich tiel. Násilie obrátené do seba sa nakoniec zrkadlí vo zvyšku sveta.

Insценáciu tvorí voľný sled obrazov s vlastnými názvami výstupov. Obrazy sú v expresívnom hlasovom i pohybovom móde. Sú to výkriky, fyzické pohybové kreácie, aktivizácia publiká, vnútorné prehovory, live cinema. Prostriedky, ktoré tvorcovia používajú, sa skôr priblížujú k fyzickému a performatívному typu divadlu. Obrovská riava energie, občas až nadužívaný krik, tlak a riava slov či pohybu. Sme kdesi na rozmedzí pudového, kde to racionálne nedostáva svoj priestor. Uchopenie opakujúceho sa chaosu však občas pôsobí aj chaoticky či nejasne. Jednotlivé výstupy sú až akýmsi výkrikmi, ale bez ozveny, bez hlbšieho ukotvenia, či už v estetickej sile, textovej či obrazovej. Je to ale aj možnosť akejsi slobody voľby, čo si vybrať a ako čítať daný tvar.

Miriam Kičinová

Slovensko a Slovinsko sú dve krajiny, ktoré si v zahraničných médiach pravidelné pletú, nemajú k sebe ani geograficky ďaleko a sú si v mnohom podobné. Napriek tomu príležitosť vidieť slovinské divadlo tu tak často nemáme, preto som do šatne po predstavení *What will become of it* išla značne nabudená zvedavosťou. Ešte predtým som však dostala kontextový brífing od porotkyne Miriam Kičinovej, ktorá rozumie po slovinsky a ochotne dovysvetlila okolosediacim kolegom nuansy metafor, ktoré sa nám napriek istej všeslovanskej priepustnosti jazykovej bariéry nepodarilo dešifrovať (vdaka jej za to!).

Takto vybavená som omnoho smelšie položila prvú otázku, ako vôbec vznikla táto partička a ako funguje neprofesionálne divadlo v Slovinsku. Dozvedela som sa, že skupina je súčasťou programu pre študentov, ktorý funguje pod záštitou Gledališťa Glej (v prekl. Divadlo Hľad' či Divadlo Kukaj, pozn. red.) zabezpečujúceho priestor, technické zázemie a mentorov. Nejde teda o klasický súbor, ale o veľmi heterogénnu skupinu, ktorú spojil práve tento projekt. Napriek tomu, že Slovinsko je krajina nevel'ká, neprofesionálna scéna je aj tam rozvinutá a aj v menších obciach existujú kvalitné súbory, ktoré nachádzajú svoje pôsobisko – podobne ako to je u nás – v kultúrnych domoch.

Ked'že súbor sa predtým nepoznal, sprvoti bolo potrebné vytvoriť bezpečný priestor a následne im pri tvorbe incenácie najlepšie poslúžila improvizácia. Napríklad úvodný obraz vznikol náhodou – herci len zo žartu skúšali, či sa všetci dokážu skryť pod kostýmom a tento nápad sa im zapáčil. Rozmanitosť skupiny zároveň prirodzené viedla k rôznorodým úvahám o témach a obrazoch, preto o svojej inscenácii hovoria ako o kyticí obrazov. A táto kytica je vo svojej metaforickosti a viacvýznamovosti taká bohatá, že dokonca ani oni sami jej nerozumejú rovnako. Každý divák si v nej podľa slov tvorivého tímu nájde to svoje – a to si nepochybne našli aj martinskí žatevni diváci. Niektorí sa dokonca našli aj v predstavení – v detaile živej videoprojekcie najväčší úspech zožal generálny riaditeľ NOC Erik Kriššák.

Hoci slovinský súbor s kurióznym názvom MénTrga ešte nevie, či a ako bude ich divadelná činnosť pokračovať, azda sa ešte niekde stretneme – v Martine či v L'ubl'ane. Se vidimo!

Maš.

VEDELI
STE, ŽE

V pohľad do slovinského gledališťa

Cholesterol

Blaho Uhlár a kolektív

**Divadelný súbor DISK,
Trnava**

Vít'az kategórie I. Prúdy súčasného
divadla na celoštátej sút'azi
Belopotockého Mikuláš 2023

Kabaretná vagína Blaha Uhlára

Divadlo je dar, je agora, námestí, společné soužití. Je to místo diskursivní demokracie, je tedy veřejnou rozpravou ve společnosti, místem, které se zdá být o to nezbytnější, když je demokracie sama o sobě podkopávána ztrátou svých základních svobod kvůli nesporné mimořádným situacím, které nekončí v postrevolučním neb postcovidovém období.

Kritický až sarkastický pohled na společnost v určité alchymii nenávisti a lásky vždy přitažoval na tvorbě divadelních seskupení kolem Blaha Uhlára. Tak jsem byl zvědav, jak na mne neb na nás v auditoriu zafunguje kolektivní poetika divadla Disk, o které jsem v poslední době dosti slyšel, že už je vyčerpána a po letech v dlouhých mezidobích, kdy jsem ji už nesledoval, ztratila na své naléhavosti (?). Je těžké vylomit předsudek tam, kde už nezbývá prostor na vlastní korektní úsudek. Ano, po shlédnutí představení Cholesterol se ve mne pere dvojí metr. Cholesterol je dobrý a je také zlý, zbavuje neb hromadí nám v těle tuk.

Blaho Uhlár už nezvratně patří mezi experimentátory, ale současně i v proud slovenské klasiky. Nezanedbateľné klasiky. Soudobé nastavení přehlídkových proudů vytváří dle mého řadu polemických nejasností a nesrovnalostí. Jako by udržitelný styl v tvorbě byl na škodu experimentů. Pokud je ale na divadlo nahlíženo jako na sociální akt, je i rozklad a jakási divadelní dekonstrukce v tvorbě staronovou výzvou a zrcadlem společensko-kulturního miliea. Mluví o vyprazdňování, vyměšování, o které v inscenaci Cholesterol jde. Kde se odkryjí vrstvy, nánosy ve společenském smetišti. Pietní prostorová černá schránka působí jako rituální chrám či kabaretní vagína. Pocit z expresivního pojetí vybízí k vnímání celého tvaru jako rituálu k post mortem, s nádechem posmrtné zkušenosti. Je mi tak úzko! Zajímám se o prostor za scénou, za zrcadlem, zda tam je život a společnost lepší?

Kladu si nesmírně ožehavé otázky, jak jsou na tom s pocity viděného a spatřeného mì kolem sedící. Zda úzkost zažívají, chtějí, brání se aneb vrcholně odmítají. Vidím přibuzné rozpaky v tvářích po představení. Nevím proč, ale připomíná mi viděné dekadentní meziválečné kabarety a mluví-li se o kanálech, stokách s kanalizační znakovostí (zvon), šetření důkazů příčin a následků je jakousi divadelní archeologií.

Tato tradiční Stokácká-Diskácká-Uhlárova poetika dělí publikum na zastánce a odpůrce, ale bezpochyby patří do spektrálního vějíře divadelní tvorby na Slovensku. Stejně tak, jak patřila neopakovatelná, ale i stále rozeznatelná tvorba Tadeusze Kantora a jeho Divadla smrti neb jiných velikánů k stálicím umělecké erupce, patří místo a respekt v časech kondenzace umělecké tvorby i Blahovi Uhlároví a jeho kolektivům.

Děkuji za ty dary, Blaho.

Jednou z posledných inscenácií 101. ročníka Scenickej Žatvy bola inscenácia notorického účastníka, divadelného súboru DISK, Cholesterol. Kvôli mojej (momentálnej) indispozícii, ktorá úzko súvisí s končiacou sa Žatvou, je dnešný rozhovor v jedinečnej koprodukcií: Feldo x Dilemma. Resp. Feldo sa pytal, ja prepisujem. A pytal sa teda riadne... fekality.

Tak vy sa teda rady šantíte. (Reakcia na rozborový seminár, kde herečky tvrdili, že sa rady šantia, teda neviem, bol tam Feldo, pozn. red.)

Sofia: Áno. Rady sa šantíme. Ale asi všetci sa radi šantia.

A v čom je to šantenie iné?

Sofia: Môžeš byť úplne slobodný, nemusíš sa hanbiť za to, čo prežívaš. Konečne začneš chápať svoje vlastné človečenstvo. A zistíš, že aj iní majú takéto myšlienkové pochody a nie si divný, keď skúmaš chlpy.

Čo ten hnoj? (Fakt neviem, na čo sa tu Feldo pyta, prepáčte, pozn. red.)

Missi: Keď prídeš na naše predstavenie, tak jednotlivé výstupy sú rýpanie sa v hnoji. Aj krava vylúči (upravené redakciou) vždy iný výkål (upravené redakciou) a my sa v tom iba prerýpeme a vyberieme to najlepšie.

A teraz ste sa rýpali v normalizácii? (Tento rozhovor nemá dramaturgiu – preto má Feldo len bakalára, pozn. red.) (pripravujú predstavenie s názvom Normalizácia, pozn. dr. red.)

Sofia: My sme sa zase rýpali v našich životoch.

Missi: Áno. Každý človek v sebe nesie výkål (Feldo, prečo si im dovolil byť vulgárnymi?, pozn. red.) a bud ho vypustí, alebo ho zabalí do peknej škatuľky s červenou mašľou.

Hrabete sa väčšinou v pevných stoličiach? (Fekálny rozhovor Wernera Schwaba? pozn. red.)

Missi: Takých bielych, usušených.

Sofia: Áno, lebo keď je to čerstvé, tak to nemáš spracované ani ty sám a nedokážeš hovoriť o niektorých veciach, ktoré ďa trápia.

Missi: Až vtedy, keď to dosmrdí, tak vieš, že si z toho môžeš robiť srandu. Také biele, šedivé, má to čo-to odžité a vlastný názor.

Redakcia ďakuje Sofii a Missi za rozhovor. Dilemma nedákuje Feldovi, lebo toto jej určite spravil naschvál. Ale aj tak ďakuje, pomohol!

Dilemma

PS: Keby Dilemma vedela počúvať s porozumením, zistila by, že celý tento rozhovor je nádherná metafora na všetko okolo nás. Ale keďže Dilemma iba mechanicky prepisovala a nesnažila sa o trošičku viac, tak to nezbadala. Je jej však odpustené, pretože ešte je neskúsená.

FEL

SEX

Pavel Kohout

**Ochotnický spolek ŽUMPA
Nučice**

Intelektuáli dnes nič nezmôžu?

Politické zemetrasenia, ktoré poslednú dekádu pociťujeme, už v nás vyvolávajú iba cynický úškrn. Nemáme lídrov, ktorí by boli schopní čeliť globálnym krízam (alebo sa aspoň kultivovane správati!), zatiaľ čo intelektuálna elita pováčsine čupí vo svojich brlohoch obklopená filozofickými knihami a spálenými klobáskami.

Záverečné predstavenie tohtoročnej Scénickej žatvy v podaní hostujúceho spolku Žumpa z Česka tento marazmus hlúposti zobrazuje s tragikomickou presnosťou. Ochotníci si na to zvolili zabudnutý text renomovaného dramatika Pavla Kohouta Sex z roku 1976. Modelovú jednoaktovku, kde šest disidentov (ktorých predobrazmi boli reálni spisovatelia a signatári neskornej Charty 77) plánuje vyhodiť do vzduchu vlak ako prejav odporu voči totalitnému režimu.

Režisér Jaroslav Kodeš s dramaturgičkou Petrou Richter Kohutovou stavili karty na samotnú silu textu, ktorý je plný zámerne ukecaných frkov ako z krčmového klábosenia, no zjavujú sa tam aj mnohé narázky a filozofické postoje. Jeho herecké naplnenie je presvedčivé. Protagonisti sa nepokúšajú napodobniť Havla či Klímu, ale svojskými komickými prostriedkami vytvárajú skôr fušerské karikatúry. Občas však v danom konaní už hrajú výslednú emóciu a nie vnútorný prerod a niekedy spadajú do zbytočného afektu a „tlačia na pílu“. Inscenácia by pomohlo aj zamyslieť sa nad možným budovaním napäťia. Šestica nepociťuje žiadne dusno či ponorkovú chorobu a až v závere sa z nich stávajú ustráchané deti (čo je však silný a trpký moment).

Ako sa teda aj proti dnešnému politickému režimu postaviť? Zdá sa, že nie za pomoci inteligencie, aspoň nie tej, ktorá nie je ochotná vymysliť realizovateľný plán revolúcie. Ako však ukázať voličom plnhodnotnú alternatívu? Na to už musí prísť publikum samo.

Jakub Molnár

Kto by čo i len tušil, že sexteto literátov dokáže aj niečo iné ako debatovať, filozofovať, vyjednávať, majstrovať i kuchtiť a to dokonca vo vlastnoručne vykopanej zemľanke.

**VEDELI
STE, ŽE**

Hra Pavla Kohouta s mimoriadne sugestívnym a veľavravným názvom Sex z produkcie nie trium-, ale rovno tetravirátu českých ochotníckych divadiel (Ochotnický spolok ŽUMPA Nučice, Divadlo Máj Praha, Divadelný súbor Ragueneau, Divadelný súbor Hraničiar Rumburk) uzavrela stú a prvú Scénickú žatvu. Rozvoniacajúca amádová furniklovica na rušne vtiahla divadelných nadšencov do priestorov dôkladne utajeného výkopu počas príprav nebezpečnej partizánskej misie. Obeťou zvedavého mikrofónu redaktorovho telefónu sa stal herec Jakub Pilař, stvárňujúci postavu Ivana.

Ako sa vám hralo na tohtoročnej Scénickej žatve?

Moc fajn. Mně se hrozně líbí, jak je ten festival komorní v tom dobrém slova smyslu a neblázni se tady jako třeba u nás na Jiráskově Hronově. Přijde mi to takový příjemnější a opravdu je nám tady moc dobře.

Ako vôbec vznikla spolupráca medzi toľkými divadelnými súbormi?

Amatérská divadelní asociace v Čechách pořádá režijní školu a dalo by se říct, že jsme se v ní sešly takhle ty čtyři soubory, skamarádili jsme se a s režisérem Jardou Kodešem jsme vlastne dali dohromady tohle.

Ako ste sa dostali k takému typu textu?

Ten našla Petra Richter Kohutová, která ho původně vybrala pro soubor z Karlových Varů, ale ti ho nezačali vůbec zkoušet, a pak ho přinesla režisérovi Jardovi a nám, a pak si vybrali nás šest, kteří to budeme hrát.

Máte radi Riesling rýnsky?

Já jsem abstinient.

Ste ochotní prezradíť slovenskému publiku recept na amádovú furniklovicu na rušni?

No tak, pokud bychom šli opravdu do důsledků, tak jsou to zkrátka brambory, nějaká dobrá klobáska, kterou jsme tady sehnali u vás, spousta paprik a tak.

Pendejo

Sexy buršt

Chvíľky poézie a prózy

Krôzostašný osud Melpomena Jonesa

Na sto plus prvej Scénickej žatve sa svojimi recitačnými schopnosťami blysol aj Samuel Macko. Tento mladík pôsobiaci elegantným, priam až úctyhodným dojmom odprezentoval nemenej elegantným a úctyhodným spôsobom prózu Stephena Leacocka. S gráciou anglického džentlmena odpovedal na niekoľko otázok.

Ako sa ti recitovalo na tohtoročnej, stoprvej, Scénickej žatve?

Dobre sa mi recitovalo. Pekne.

Ako si prišiel práve na poviedku Hrôzostrašný osud Melpomena Jonesa?

Chodím na dramaťák a môj pán učiteľ mi vybral túto poviedku.

Si spokojný s týmto výberom?

Áno, je to veľmi pekný text.

Chcel by si niekedy v budúcnosti prežiť jeden deň v koži Melpomena Jonesa?

Neviem. Nie, ani nie.

Ako hodnotíš tento ročník Scénickej žatvy?

Dobre.

Výťah, ktorý šiel až dolu do pekla

Vášnou nabitý prednes prózy Pär Lagerkvista v podaní Patrícia Demeterovej navnadiel obecenstvo usalašené v Národnom dome tesne

pred prestavením rovnako žhavej inscenácie Ženba. Patrícia sa po priestoroch Slovenského komorného divadla v Martine pohybovala spôsobom, ktorému by sa nejeden zamestnanec MI6 či CIA len mlčky prizeral. Preto sa autorovi tohto príspevku nepodarilo nádejnú laureátku ceny za anglický únik zastihnúť. Avšak s vierou, že čitatelia a divadelní nadšenci ovplyvajú úctyhodnou dávkou fantázie, môžu ju v tomto momente využiť a domysliť si odpovede na nasledujúce otázky.

Kedy si naposledy použila výťah?

Kedy ťa naposledy zastavil revízor?

Keby ťa vo výťahu zastavil revízor, zapichla by si ho opätkom alebo zahrdúsila šatami?

Moja Vina

Záverom (u)záverov, teda posledným prednesom posledného dňa ostatného ročníka Scénickej žatvy bola poézia. Konkrétnie z pera poetky Virág Erdős v podaní talentovanej Martiny Herichovej.

Prvá kreatívna otázka: ako sa ti dnes recitovalo?

Určite to bola jedna z mojich horších recitácií, lebo som z nejakých dôvodov bola v ešte väčšom strese ako na celostátnom kole. Takže ja z toho mám zlý pocit, ale väčšine ľudí sa to páčilo, takže dostávam pozitívny feedback.

Kedy si sa naposledy cítila vinná?

Veľmi často. Naposledy... ja ani vlastne neviem povedať, že kedy, lebo je to tak často, že je to skoro každý deň.

Ako by si zareagovala, keby si kráčala po ulici a zrazu by si si spomenula, že si zabudla vypnúť plyn?

Spanikárila by som totálne. Nevedela by som, čo skôr, bola by som v maximálnom strese a asi by som eventuálne nakoniec utekala domov.

Čo by si robila, keby sa ti zasekla hlava do preliezky?

Veľmi podobná reakcia ako pri plyne, ale pravdepodobne by som sa pokúsila tak nehmýriť, lebo inak by som si tú hlavu naozaj odtrhla.

Pendejo

Postavy v bodáku

Séria prednesov pokračovala aj v piatok a sobotu. Spoločným znakom bola nielen ich vynikajúca úroveň (vedľ ide o tie najlepšie z tohtoročného Hviezdoslavovho Kubína), ale vo väčšine prípadov aj špeciálne zvolený odev. Opakujúcou sa otázkou bolo nasvietenie účinkujúceho alebo účinkujúcej „bodákom“ a kontext, ktorý neplánované vytvorila scéna pripravená na ďalšie predstavenie. V niektorých prípadoch prednes neplánované a nepriamo komunikoval aj s inscenáciou, ktorá po ňom nasledovala.

Hrôzostrašný osud Melpomena Jonesa je príbeh o mužovi, ktorý nedokázal odísť z návštevy, a to ani vypití mnohých šálok čaju a pozretí značného množstva fotiek v albume. Absurdná situácia v sebe riesila humor a drámu, a to Samuel Macko vo svojom prednese dokázal zachytiť. Imidž solídne pôsobiaceho rozprávača, ktorému možno veriť, podčiarkol „slušáckym“ odevom – bielou košeľou a motýlikom.

Patrícia Demeterová predniesla poviedku Výťah, ktorý šiel až dolu do pekla s rozprávačským talentom a s neveľkou gestikuláciou. Vo svojej interpretácii sa sústredila najmä na príbeh ženskej postavy.

Martina Herichová predniesla originálnu báseň Moja vina. Súznela s rebelstvom v nej prítomným a pracovala s prepojením hravosti a hororovosti (tragickosti), ktoré je v texte. Slovný prejav sprevádzala drobnými neurotickými pohybmi – šúchaním prstov. Jej prednes pôsobil veľmi autenticky, a to aj vďaka jej metalistickému oblečeniu a vizáži, ktorá jej je prirodzená. Ukončila ho odchodom z javiska bez poklony. V tomto prípade prednes nepriamo ovplyvnil nasledujúce predstavenie Divadla DISK. Začínať sa prednesom podobne „naštvanej“ dievčiny, ako bola Martina.

Lenka Dzadíková

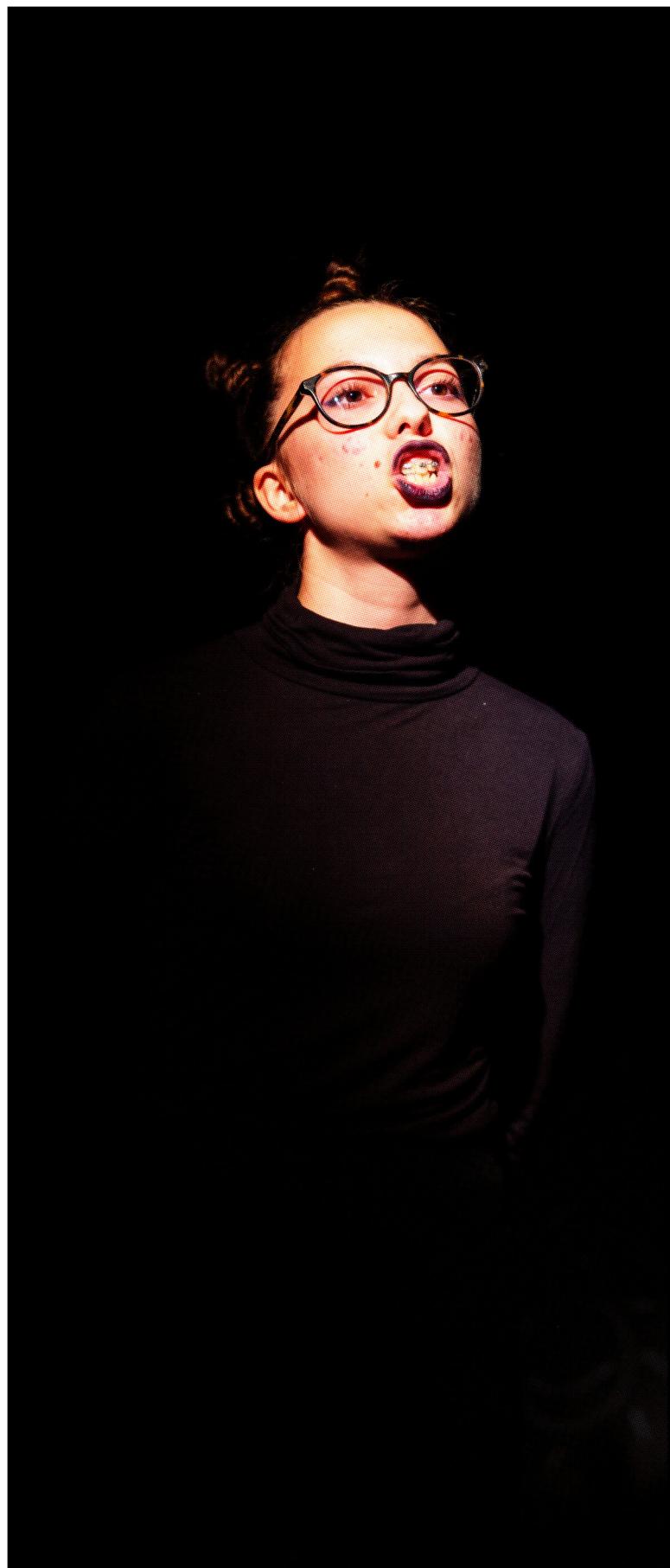
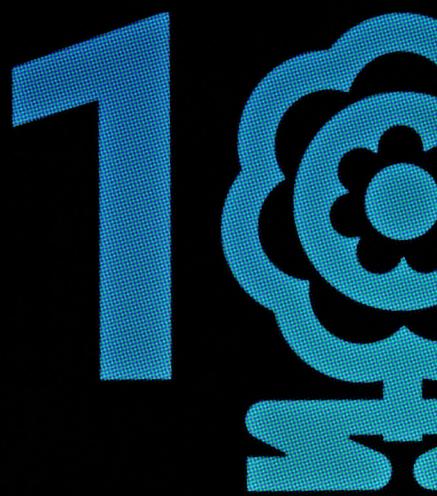

Foto: J. Jančo

Dievča s naštvenými ústami

**Ďakujeme vám.
Všetkým.**

(aj Tebe Jakub)

MRTVÍ PŘED SOUDEM

Nemám slov. - Miklós Forgács

NULY A JEDNOTKY, DS TRMA-VRMA, POPRAD

Redaktor zodpovedný za zápisku z rozborov, žiaľ, ostal dopletený. Po noci strávenej v redakcii si neuvedomil, že rozbor nebudú naraz nasledujúce ráno. Tobôž nečakal, že tento prvý sa koná v BarMuseu, čo by po spomínamej noci rád prirovnať k výstupu na Olymp. Ospravedlňuje sa vám a ďakuje za pochopenie, moja viná, pozn. red.

MOJA VINA, MARTINA HERICHOVÁ

Lenka Dzadíková: Páči sa mi toto rebelské spracovanie.

Tomáš Žižka: Po vás nasledovala ďalšia recitátorka. Ja som bol v šoku, toto v programe nebolo.

Miklós Forgács: Vyústilo to do takého veľmi sympatickeho zúfalstva. Mal som vás rád v tom zúfalstve, ale nepohľadkal by som vás, lebo určite by ste ma kúsli. Potom by som vám povedal niečo morbídne a vás by to potešilo.

Miriam Kičiňová: Mne sa veľmi páčilo, ako sa to skončilo, bez klaňačky. Tururu, prostredník a dovidenia. A si vravím, že ved to je dobré.

Martina Herichová: Dobrý recitátor nečaká na potlesk.

CHOLESTEROL, DISK, TRNAVA

TŽ: Dostal som vidinu buržoázneho kabaretu.

TŽ: Je cholesterol dobrý, ktorý rozpúšťa tuky a je zlý, ktorý ich drží pokope.

Jakub Molnár: To je cholesterol.

MF: To rozmyšľanie po predstavení je vždy výživné.

LDZ: Prepáčte, volá mi riaditeľ festivalu.

Missi: Toto je ten hnoj, v ktorom ked' sa človek neustále rýpe, tak dokáže nájsť vždy nové s prepáčením sračky. A my ešte nie sme na dne, ani zdaleka.

Sofia: Mne vyhovuje ako to je, takto sa šantiť.

ZAPÍSAL, RESP. NEZAPÍSAL FEL

Vydáva Národné osvetové centrum vydáva tento virtuálny denník. Bez tlače. Redakčné telo, ktoré nemalo jazykovú korektúru: Martina Vlaznička Mašíarová, Matej Fokača Feidbauer, Emma (vy už viete) Vičanová, Michal Nemánoch Onduš, Grafika a založenie: Jaroslav Tlačiarebne Dvorský Foto: Jakub Foták, Jančo, Michal Tiežifoták, Lešut. Tlač: Žiadna. Došiel toner.